

7. Книш С.І. Інноваційні педагогічні технології у еколого-валеологічній підготовці майбутніх вчителів фізичного виховання. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2016. Вип. 3. № 1 (70). С. 36–38.

8. Куриленко Н.В. Формування екологічної компетентності учнів основної школи у процесі навчання фізики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Кіровоград. 2015. 20 с.

9. Липова Л., Лукашенко Т., Малишев В. Екологічна компетентність особистості в умовах фундаменталізації освіти. Освіта регіону. 2012. № 1. С. 277. URL: <http://social-science.com.ua/article/767>.

10. Титаренко Л.М. Формування екологічної компетентності студентів біологічних спеціальностей університету: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. К., 2007. 210 с.

11. Формування професійної компетентності фахівця сфери послуг і туризму: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В.Т. Лозовецької. К., 2010. 382 с.

12. Фрицюк В.А. Професійний саморозвиток майбутнього педагога: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. 364 с.

13. Шмалей С.В. Еколого-валеологічна професійна підготовка. URL: <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=6251&chapter=1>.

УДК 378.046-021.68:796.071.4(1-87)

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Войтовська О.М., к. пед. н.,
доцент кафедри освіти дорослих

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

У статті проаналізовано навчальні плани післядипломної педагогічної освіти вчителів фізичної культури в зарубіжних країнах на прикладі таких країн, як: Велика Британія, Канада, США, Австралія, Австрія, Норвегія, Фінляндія. Розглянуто модулі навчальних дисциплін, які включено до навчальних планів післядипломної педагогічної освіти вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах Європи.

Ключові слова: професійний розвиток, післядипломна педагогічна освіта, підвищення кваліфікації, вчителі фізичної культури.

В статье проанализированы учебные планы последипломного педагогического образования учителей физической культуры в зарубежных странах на примере таких стран, как: Великобритания, Канада, США, Австралия, Австрия, Норвегия, Финляндия. Рассмотрены модули учебных дисциплин, включенных в учебные планы последипломного педагогического образования учителей физической культуры в высших учебных заведениях Европы.

Ключевые слова: профессиональное развитие, последипломное педагогическое образование, повышение квалификации, учителя физической культуры.

Voitovska O.M. FOREIGN EXPERIENCE OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PHYSICAL TRAINING TEACHERS IN THE CONDITIONS OF POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION

The article analyzes the curricula of postgraduate pedagogical education of physical training teachers in foreign countries by the example of such countries as: the United Kingdom, Canada, the USA, Australia, Austria, Norway, Finland. The modules of educational disciplines, which are included in the curricula of postgraduate pedagogical education of physical training teachers in higher educational establishments of Europe are considered.

Key words: professional development, postgraduate pedagogical education, advanced training, physical training teachers.

Постановка проблеми. Стрімкі зміни, що відбуваються у всіх сферах діяльності людства, привернули увагу до покращення якості професійного розвитку вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти, яка забезпечує формування у фахівців спеціальних знань, умінь і навичок, розвиток професійно-значущих особистісних якостей. Це пояснюється тим, що кваліфікований вчитель є основою ефективного функціонування освітньої системи, яка розробляє перспективи розвитку майбутнього суспіль-

ства. Як визначено нами в попередніх дослідженнях, особливого значення набуває професійна підготовка вчителів фізичної культури, розвиток їх творчого потенціалу, можливостей, інтересів, мотивів і ціннісних установок [16, с. 140].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різних аспектів професійного розвитку вчителів проводили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на професійний розвиток вчителів досліджу-

вали С. Шумаєва, Р. Тінкер, С. Страйкер, Л. Монк, І. Джанг, Дж. Картрайт, К. Бенкет, Т. Рівз; неперервний професійний розвиток вчителів вивчали Н. Муқан, Ф. Деленой, С. Хірш, С. Кірабо, Б. Джойс, Д. Рівз, Л. Дарлінг-Хаммод, С. Вілсон; роль професійних громад у неперервній освіті вчителів вивчали Є. Бріттон, Х. Доєр, Є. Фостер, М. Елінгер, А. Кеннеді, А. Адамс, Д. Росс, Б. Міллер, Дж. Стіглер. Основні питання професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту й удосконалення фізкультурної освіти в Україні досліджували як вітчизняні (О. Ажиппо, Н. Белікова, П. Джуринаський, Л. Демінська, М. Дутчак, Є. Захаріна, А. Конох, Р. Клопов, О. Куц, Л. Сущенко, О. Тимошенко, Ю. Шкретій та ін.); так і зарубіжні (В. Агеев, В. Бальсевич, А. Барабанов, Л. Варфоломеева, В. Григор'єв та ін.) науковці.

Постановка завдання. Мета дослідження – проаналізувати навчальні плани післядипломної педагогічної освіти вчителів фізичної культури в зарубіжних країнах на прикладі таких країн, як Велика Британія, Канада, США, Австралія, Австрія, Норвегія, Фінляндія.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливості закордонного досвіду професійної підготовки вчителів фізичної культури в умовах післядипломної педагогічної освіти проаналізуємо на прикладі таких країн, як Велика Британія, Канада, США, Австралія, Австрія, Норвегія, Фінляндія.

Розглянемо університети Великої Британії, у яких здійснюється підготовка вчителів фізичної культури.

Бірмінгемський університет (University of Birmingham, Great Britain) є державним науково-дослідним університетом, який постійно входить до списку провідних університетів Великої Британії та займає одне з перших місць серед 100 кращих університетів світу. Програма навчання спрямована на постійний професійний розвиток практикуючих учителів фізичної культури, лідерів фізичної активності серед молоді, асистентів або тренерів, які працюють із молоддю в школах [2].

Бірмінгемський університет пропонує слухачам післядипломне навчання за такими формами: денна форма навчання, заочна форма навчання, дистанційне навчання (Postgraduate full time, Postgraduate part time, Postgraduate distance learning). Термін навчання складає 1–2 роки. В університеті здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: перший модуль – «Методи дослідження в спорті». Цей модуль розвиватиме наукові навички слухачів у сферах спорту

та фізичної активності. Він охоплює практичне використання й аналіз методологій, що є необхідними для розуміння проведення досліджень у галузі спорту та фізичного виховання. У цьому модулі студенти отримають уміння щодо проведення досліджень у галузі спорту та фізичного виховання, що дозволить слухачам розвиватися як дослідникам-практикам. У цьому модулі проходить підготовка слухачів до проведення досліджень для магістерської роботи. Другий модуль – «Інновації в галузі професійного розвитку». Мета модуля – дати учасникам можливість оцінювати особисті та професійні якості розвитку майбутнього фахівця в контексті своєї професії, вдосконалювати навички, пов'язуючи теорію з практикою і розвиваючи стратегії для підтримки власного професійного розвитку та навчання, пов'язаного з майбутньою роботою. Третій модуль – «Інноваційна педагогіка». У цьому модулі слухачі вивчатимуть ключові аспекти практики фізичного виховання, використовуючи теорію «Педагогіки», зокрема «Інноваційної педагогіки», де аналізуються питання сучасних форм і методів навчання, тривалості кар'єри та професійного розвитку. Четвертий модуль називається «Учасник розвитку». У цьому модулі слухачі вивчатимуть теорію та практику спорту в процесі участі у тренінгу. Аналізуватимуть проблеми спорту з погляду учасників, тренерів і спортивних адміністраторів. Також вивчатиметься теорія та застосування спортивної науки для вдосконалення методології тренінгу. Слухачі вивчатимуть такі дисципліни, як: моторне навчання, біомеханіка та психологія. П'ятий модуль – «Професійна практика». У цьому модулі студенти застосовуватимуть приклади з свого власного досвіду. Очікується, що на практиці застосовуватимуться знання і навички, отримані в інших модулях, для створення обґрунтованого плану розвитку команди на основі чіткого аналізу можливостей її учасників. У рамках цього буде реалізована інтеграція теорії в практику для розвитку команди. Після цього слухачі реалізують свій план, демонструючи професійну компетентність, якої вони досягли, застосовуючи відповідну теорію на практиці. Шостий модуль – «Цифрова практика в спорті та під час виконання фізичних вправ». У цьому модулі студенти набуватимуть професійних умінь, пов'язаних із використанням і застосуванням цифрових технологій у спорті та фізичному вихованні, що пов'язані зі змінами здоров'я і результатами спортсменів. Під час цього модуля слухачі вивчатимуть цифрові технології та набуватимуть умінь використовувати і застосовувати цифрові технології у конкретному виді спорту

під час фізичних навантажень і медично-му забезпеченні у спорті. Сьомий модуль, який складається із серії інтерактивних вебінарів, буде проведений в режимі онлайн. У цьому модулі слухачі мають запропонувати дослідницький проект, написати й успішно захистити магістерську роботу на обрану тему. Після закінчення навчання слухачі отримують кваліфікацію «Магістра фізичного виховання і спортивної педагогіки» (Physical Education and Sport Pedagogy MSc) [2].

Бірмінгемський університет пропонує слухачам пройти безкоштовний онлайн-курс підвищення кваліфікації, який включає вивчення таких тем, як: активне навчання, процес діагностики успішності у навчанні студентів та оцінка впливу практики на навчання студентів; педагогічні питання використання міждисциплінарних перспектив для діагностики складних, індивідуальних навчальних потреб молоді; механізми визначення «прихованих» можливостей у студентів; охорона та захист дітей; педагогічні проблеми, що не стосуються фізичного виховання; практика на основі моделей; розробка навчального плану щодо фізичних, когнітивних і соціальних результатів навчання; Інтернет-технології та розміщення дослідницьких статей у відкритому доступі та соціальних мережах; розробка контекстних механізмів оцінювання навчання, які забезпечують індивідуальний розвиток і навчання слухачів у фізичній, когнітивній і соціальній сферах; стратегії й інструменти для участі в рефлексивній практиці; методи впровадження інноваційного підходу до розробки навчальних програм у школах. Тривалість курсу – 5 тижнів. Після закінчення курсу слухачі отримують сертифікат про підвищення кваліфікації [2].

Університет Св. Марії, Твікенхем (St. Mary's University, Twickenham). Термін навчання на денній формі – 2 роки. Слухачі вивчають модулі: філософія, соціологія, психологія, педагогіка, методи дослідження професійної практики фізичного виховання та спорту, фізичне виховання. Після закінчення навчання слухачі отримують кваліфікацію «Магістр із педагогічного лідерства у фізичному вихованні та спорті» (Education: Pedagogical Leadership in Physical Education and Sport MA) [11].

Університет Лафборо у Великій Британії (Loughborough University, Great Britain) пропонує слухачам отримати кваліфікацію «Магістр із фізичного виховання з кваліфікованим статусом вчителя» (Physical Education with Qualified Teacher Status MSc). Термін навчання на денній формі складає 1 рік. Слухачі вивчають модулі: дослідження в навчанні, професійні дослідження (1 семестр),

практичне навчання (1 семестр), загально-професійне навчання (1 та 2 семестр), навчальний проект із вивчення фізичного виховання (1 та 2 семестр) [6].

В університеті Бердфордширу у Великій Британії (University of Bedfordshire, Great Britain) на факультеті освіти і спорту є відділення спортивної науки та фізичної активності (Faculty of Education and Sport; Department of Sport Science and Physical Activity), де здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: розвинена педагогіка (30 кредитів); методи дослідження в спорті (30 кредитів); професійна соціалізація (30 кредитів); спортивна педагогіка та політика: теорія в дії (30 кредитів); дисертація з фізичної культури та спорту (60 кредитів). Назва курсу – «Магістр фізкультури та спортивної педагогіки» (Physical Education and Sport Pedagogy). Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Майстер мистецтв» (Masters of Arts). Термін навчання на денній формі навчання – 1 рік, на заочній формі – 2–3 роки; на дистанційній формі – 2 роки. Загальний обсяг курсу складає 120 кредитів ECTS [1].

В університеті Саутгемптон Солент у Великій Британії (Southampton Solent University, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: методи дослідження в спорті; спортивна політика та практика; моніторинг та оцінка; критична педагогіка. Термін денної форми навчання – 1 рік; заочної форми – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр молодіжного спорту та фізичного виховання» (Youth Sport and Physical Education MA) [12].

В університеті Центральний Ланкашир у Великій Британії (University of Central Lancashire, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: порівняльні та спортивні системи; молодь, спорт, політика та практика; управління людьми у спорті; методологія дослідження у спорті. Термін денної форми навчання – 1 рік; заочної форми – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр фізичного виховання та шкільного спорту» (Physical Education and School Sport MA) [15].

В Університеті Уельс Святої Трійці та Святого Девіда у Великій Британії (University of Wales Trinity Saint David, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе модулі: мотивація фізичної активності; фізична грамотність, фізичне виховання та спорт; філософія, політика та навчальні плани; розробка та розвиток професійних компетенцій; мето-

ди дослідження; дисертація. Термін денної форми навчання – 2 роки; заочної форми – 4 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр фізкультури, спорту та фізичної грамотності» (Physical Education, Sport and Physical Literacy MA) [14].

В Університеті Лідс Бекетта у Великій Британії (Leeds Beckett University, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включають в себе такі модулі: основний навчальний процес; розуміння молодіжного досвіду у фізичній культурі та спорті; навчальний план, педагогіка та практика фізичного виховання та молодіжного спорту; методи дослідження. Термін денної форми навчання – 1 рік; заочної форми – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр фізичного виховання» (Physical Education MA) [7].

В університеті Глостершир у Великій Британії (University of Gloucestershire, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе модулі: незалежний проект (60 кредитів); педагогічна практика у галузі фізичного виховання (30 кредитів); проект на основі роботи (30 кредитів); сучасні проблеми фізичного виховання (30 кредитів). Термін денної форми навчання – 1 рік; заочної форми – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр професійної практики фізичного виховання та спорту» (MA Professional Practice in Physical Education and School Sport) [4].

В університеті Чічестер у Великій Британії (University of Chichester, Great Britain) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: фізичне виховання (покращення предметної діяльності); досягнення та підтримка високоякісної фізичної культури; провідна високоякісна фізична культура; фізична грамотність (розвиток фізично грамотної шкільної спільноти). Термін денної форми навчання – 1 рік; заочної форми – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр спортивної педагогіки та фізичної культури» (MA Sport Pedagogy and Physical Education) [16].

В університеті Квінсленд у Австралії (The University of Queensland, Australia) на факультеті медичних наук (Faculty of Health Sciences) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включають в себе модулі: відновлення та харчування професійних спортсменів; розвиток професійного спортсмена; високопродуктивне управління програмою тренерів; психологія ефективності тренерів; якості коучингу: науково-дослідний проект; додаткові навчальні програми. Навчальний курс складається з

96 кредитів ECTS. Термін денної форми навчання – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр спортивного тренування» (Master of Sports Coaching) [5].

В Норвезькому Університеті Науки і Технологій (Norwegian University of Science and Technology) на факультеті медицини та наук про здоров'я (the Faculty of Medicine and Health Sciences) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: медична статистика (7,5 кредитів); експерти в командній роботі (7,5 кредитів); дисертація щодо фізіології вправ; (60 кредитів); споживання кисню організмом спортсмена (7,5 кредитів); пристосування до різних екологічних умов (7,5 кредитів); тренування м'язів та їх сила (7,5 кредитів); фізіологія фізичних вправ (15 кредитів); методи дослідження у фізіології фізичних вправ (7,5 кредитів). Навчальний курс складається зі 120 кредитів ECTS. Термін денної форми навчання – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр фізіології фізичного виховання» (Master of Science in Exercise Physiology) [9].

В Університеті Вейнер Нойштадт в Австрії (University of Wiener Neustadt, Austria) на факультеті медицини та наук про здоров'я (the Faculty of Medicine and Health Sciences) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе модулі: кінезіологія та розвиток моторних функцій (9 кредитів); вправи на витривалість (9 кредитів); спортивне управління та маркетингові зв'язки (5 кредитів); управління подіями (5 кредитів); англійська мова (2 кредити); командний спорт (9 кредитів); методи дослідження (8 кредитів); дисертація (30 кредитів); інтегративна фізична активність (15 кредитів); психологія вправ для розвитку спортсменів (4 кредити); спортивна медицина (5 кредитів); управління спортом (10 кредитів); дослідження в галузі фізичних вправ (2 кредити). Навчальний курс складається зі 120 кредитів ECTS. Термін денної форми навчання – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр тренування та спорту» (Master Training & Sport) [3].

В Університеті Міссісіпі, США (University of Mississippi, USA) на факультеті кінезіології (the Faculty of Kinesiology) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе такі модулі: 1. спортивна педагогіка (12 кредитів): розробка тренінгової компетенції; створення навчального плану у галузі фізичного виховання; семінар із фізичного виховання; психологічні аспекти спорту; 2. дослідження у спорті (6 кредитів): дослідження в галузі кінезіології; інтерпретація даних у кінезіології; дисципліни за

вибором (9 кредитів): методи навчання фізичним вправам та спорту; допінг у спорті; нервово-м'язові механізми фізичних вправ; біомеханіка фізичних вправ; фінансування спорту; спортивне право; етичні питання у спорті; планування та керування навчанням; принципи ефективного управління у середніх школах; дисертація; стажування (6 кредитів). Навчальний курс складається зі 120 кредитів ECTS. Термін денної форми навчання – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр спортивної педагогіки» (Master of Sport Pedagogy) [8].

В Університеті Опіскелу, Фінляндія (University of Opiskely, Finland) на факультеті кінезіології (the Faculty of Kinesiology) здійснюється підготовка слухачів за навчальною програмою, яка включає в себе модулі: орієнтація та план особистих досліджень (3 кредити); інформаційні та комунікаційні технології (3 кредити); інтегроване дослідження спілкування (4 кредити); передові дослідження (15 кредитів); міжкультурні компетенції та спільне навчання (5 кредитів); фінська освіта на практиці (5 кредитів); міжнародна освітня політика та практика (5 кредитів); курс зі спеціалізації навчання (10 кредитів); міжнародне стажування (10 кредитів); семінари та дисертації (50 кредитів); методи дослідження (15 кредитів); курс спеціальних методів дослідження (5 кредитів); науковий семінар (15 кредитів); дослідницький семінар (25 кредитів); магістерська робота (10 кредитів); освітні зміни та реформа школи (5 кредитів); педагогічне лідерство (5 кредитів); творчість та інновації в галузі освіти та освітнього лідерства (5 кредитів); керівництво та консультування (5 кредитів); культурне різноманіття в освіті та педагогіці (5 кредитів); інформаційні та комунікаційні технології в керівництві та консультуванні (5 кредитів); дитячий соціально-емоційний розвиток та благополуччя в ранньому віці (5 кредитів); дослідження інвалідності в освіті (5 кредитів); професійна етика і моральна освіта викладача (5 кредитів); актуальні проблеми освіти та психології (25 кредитів); теорія та практика порівняльної педагогіки (5 кредитів); освітні дослідження (5 кредитів) та ін. Навчальний курс складається зі 120 кредитів ECTS. Термін денної форми навчання – 2 роки. Після закінчення слухачі отримують кваліфікацію «Магістр з педагогічних наук» (Master's Degree Programme in Educational Sciences, Master) [10].

Висновки з проведеного дослідження. Проаналізовано навчальні плани післядипломної педагогічної освіти вчителів фізичної культури в зарубіжних країнах на прикладі таких країн, як: Велика Британія,

Канада, США, Австралія, Австрія, Норвегія, Фінляндія. Розглянуто модулі навчальних дисциплін, які включено до навчальних планів післядипломної педагогічної освіти вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах Європи.

Перспективами подальших розвідок є визначення тенденцій інтеграції європейського освітнього простору щодо професійного розвитку вчителів фізичної культури в умовах післядипломної педагогічної освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Університет Бердфордшир, Велика Британія. URL: <https://www.beds.ac.uk/howtoapply/courses/postgraduate/next-year/sport-pedagogy>.
2. Університет Бірмінгем, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/universityofbirmingham/54649252/postgraduate-course.htm>.
3. Університет Вейнер Нойштадт, Австрія. URL: <http://www.fhwn.ac.at/en/Studies/Sport/Master/Training-and-Sport>.
4. Університет Глостершир, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/universityofgloucestershire/57146096/postgraduate-course.htm>.
5. Університет Квінсленд, Австралія. URL: <https://www.universitiesaustralia.edu.au/australiasuniversities/universityprofiles/The-University-of-Queensland#Wt3gFNrubiU>.
6. Університет Лафборо, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/loughboroughuniversity/56787788/postgraduate-course.htm>.
7. Університет Лідс Беккед, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/leedsbeckettuniversity/55478330/postgraduate-course.htm>.
8. Університет Міссісіпі, США. URL: <http://www.kinesiology.msstate.edu/sports/teaching/grad/>.
9. Університет Науки і Технологій, Норвегія. URL: <https://www.ntnu.edu/studies/msport/about>.
10. Університет Опіскелу, Фінляндія. URL: <https://opiskelu.jyu.fi/en/apply/programmes/eduma>.
11. Університет Св. Марії, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/stmarysuniversitytwickenham/56748698/postgraduate-course.htm>.
12. Університет Соутгемптон Солент, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/southampton-solentuniversity/57138344/postgraduate-course.htm>.
13. Університет Торонто, Канада. URL: <https://kpe.utoronto.ca/academics-research/graduate-studies/master-professional-kinesiology>.
14. Університеті Уельс Святої Трійці та Святого Девіда у Великій Британії. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/university-of-wales-trinity-saint-david/54170862/postgraduate-course.htm>.
15. Університет Центральний Ланкашир, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/universityofcentrallancashire/54234218/postgraduate-course.htm>.
16. Університет Чічестер, Велика Британія. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/universityofchichester/57149386/postgraduate-course.htm>.
17. Voítovska O., Tolochko S. Physical Education Teachers' Perspectives in a Changing World: From Future Studies to New Physical Culture. Philosophy and Cosmology. 2018. Vol. 20. С. 139–145.